

ВИРВІМ УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИКІВ З КАПІТАЛІСТИЧНОГО ЯРМА.

В київській "Пролетарській Правді" з 23 червня вийшов С. Драгоманов, син М. Драгоманова, таку статтю:

Польська шляхта ретельно слугувала і служить своєму господареві — французькій буржуазії.

Вірно служачи, вона, розуміється, не забула й себе.

Отже, щоб забезпечити собі панування на східних кресах, вона роздавала польським легіонерам землі, що на них споківку проливали піт і кров своєю західно-українським селянам.

Запроваджуючи так зване "общарніцтво", польська шляхта, як вірна наслідувачка католицького Риму, була разом із тим і за справжню "християнку": вона організувала допомогу голодним на селі.

Сприяли шляхті в цій добродійній справі й спритні французькі куркулі та фабриканти: згідно з землею західно-українським селянам ріжні посередницькі бюро, об'єднані в польському міністерстві праці, широко організували приваблювання голодного й голого селянина й робітника з того боку червоного кордону до культурної та цивілізованої Франції.

Спалестивши власними обіцянками, виголошеними на сході "європейської культури", на культурному заході, він справді потрапляв у пекло. Відірваний від своїх, не знаючи мови, під загрозою голодної смерті, нанятий від "христолобів" французького куркулі, або фабриканта, він попадав у пекло.

Він, як чужинець, до того й робітник, не міг користуватися з охорони закону, що з неї користується французький робітник. Хазяї робили й роблять із західно-українськими наймитами, що хотять підписати "контракта" на рік, вони користуються із безплатності наймита ласкаво згоджуються підписати новий... з дельтою гіршими умовами. А наймитові, щоб не вмерти з голоду, лишається тільки приставати на нову "угоду", де забезпечено тільки права наймачеві. Особливо тяжко доводиться сільсько-господарським робітникам, бо вони дуже розпорошені.

Сподівалися українські наймити знайти допомогу й поліпшити свій стан через "земляків", що мають звязки з французькими урядовими колах. Але дарма! Лакузи лишилися лакузами: терпіть, мовляли вони, ось коли вижнемемо-продадимо "окупантів московських", тоді все буде гаразд.

Проте не сподівалися жовтоблатні емігранти, того, що сталося, хоч самі чимало попрацювали над тим, щоб за

манити дешево робочу силу для французьких хазяїв.

Що саме сталося, видно з листа гуртка українських робітників цукроварні в Вілену, що вміщено в ч. 25. "Парижского Вестника".

Гурток галицько-волинських робітників просить редакцію часопису прийняти подяку за ті милі вісті з Радянської України, що долітають до них через "П. В."

Честь Вам і шана за те, що Ви не гордуєте нами й містите статті українським поруч із російськими. Нехай скреготуть зубами в безсильї не-навісти "Последице Новости" (орган Милкова), які незалежно писали, що мовляв, на Україні навіть і військовий не може "на мову" (поставивши ці слова в лапки), забуваючи навіть, що це, що цими лапками вони самі затягують лезло на шия.

До чину, до діла! Через Київ до дому з Франції, — це лезе у нас у горло гуртка. Минуло кілька літ, як ми, змушені завоювати, мусили шукати на чужині шматка хліба, бо наш хліб забрав непрошений гість, що забрав наші землі, що наші школи переробив на лазарети, а нас, як не потрібних очою виселив до Франції. Ми чесно відрабили Франції, скінчили свій річний контракт на копальнях і фермах, не раз кров'ю визнавши після 16-ти годинної праці.

Автори листа хотіли повернутися до дому.

"Але, — пишуть вони далі — кров холодне в жилах, коли дбаємося про те, що діється на нашій батьківщині. "Гості" не милують навіть наших по-лісів, не слухають голосу одного голодного селянина й запалюють ним вогні."

Батьки наші згубили надію побачити коли небузь з нами, але ми віримо твердо, що цей голос не за горами.

Нашою твердою метою є — їхати на Радянську Україну, й віддати їй наші останні сили й ми віримо, що радянський уряд не відмовить нам права в'їзду, полагодиши насамперед вероту до краю громадян С.Р.С.Р."

Отже серед робітників та селян Західної України, що опинилися в злиднях у Франції, починається рух за переїзд до Радянської України. Ми певні, що він набуває масового характеру й зустріне належне прихильне відношення в нашого уряду та громадянства.

Треба вирвати українських робітників із французького капіталістичного пекла й довести їм, хто їхній дійсний оборонець.

С. Драгоманів.

РОЗПАЛЕНА ЗЕМЛЯ.

В одній французькій місцевості завважали мешканці, що земля на схилі одного горбка в їх місцевості так розгорілася, що хто необачно вступив на те місце, спалював собі в один мент підпояс. Покидаючи знавши ствердили, що це в галицькій землі горить нафтове жерело. Б нашія, що по вигасненню підземної пожежі можна буде там розпочати верчення за нафтою.

ЯК Я ВИКЛИКАВ РОЗРУХИ В КИТАЮ.

"Телеграф приніс сенсаційну звістку. Виходить, що я викликав розрухи в Китаю. У цьому злочині я вже сам признаюся. Про це все розповідав в англійській палаті громад великий консервативний діяч Дейвісон. Через те, що мій злочин вже викритий далекоглядним Дейвісоном, я вирішив сказати правду, як саме мені адалося "викликати розрухи в Китаю".

Мій злочин, пане Дейвісоне, поділяється на дві фази: фазу підготовчу і фазу реалізації. Насамперед про підготовчу фазу.

Натадаю деякі загально-відомі історичні факти.

Перший: 1839—1842 роки. Перша опіумова війна. Пани англійської імперії сили змушували Китайців ви-знати за Англіянами право торгувати в Китаю опіумом. Англійський імперіалізм думав, що горлянку китайський народ за нанкіньською угодою Китайці платять велику контрибуцію і здають у "вічну аренду" Англіянам Гонг Конг. Ось коли це я почав "підготувати розрухи" в Китаю.

Другий: 1856 рік. Друга опіумова війна. Китай платив за половиною мільйона карбованців Англіянам, три за половиною мільйона карб. Французам. Англіїці захоплюють Кудун (проти Гонг Конга), царська Росія захоплює російський Далекій Схід. Третій: 1895 рік Японія навіязує війну Китаю й захоплює Формозу. Англія захоплює Вейгаей, Росія — Людунський півострів з Порт Артуром, Німеччина Цзяо-Чжоу з містом Циндао, Франція — Гуанчжоу.

Четвертий: 1900 рік. Боксерське повстання. Китай платив 450 мільйонів і видає мито в руки англійських імперіалістів. Царська Росія захоплює Маньчжурію та йде в Корею. П'ятий: 1905 рік. Японія виступає проти царської Росії. За допомогою Англіїців Японія захоплює Людунський півострів.

Шостий: 1910 рік. Японія захоплює Корею, що перебуває в васальній залежності від Китаю. Сьомий: 1914 рік. Японія захоплює Цзяо-Чжоу і провінцію Шандунь.

Восьмий: 1917 рік. Китай під натиском союзників вступає "добровільно" в імперіалістичну війну, сподіваючись таким чином поліпшити свою долю. Винагорода за це: Японія остаточно приєднує Шандунь і намагається дістатися до Монголії.

Від часу китайської революції 1911 року європейські імперіалісти ні на хвилину не дають спокою Китаю.

Наприкінці, щоб остаточно забезпечити підготовку "розрухів" в Китаю, англійські та японські офіцери цими днями виявили свої таланти, як най-яскравіші: стріляли в дітей китайських робітників, розстрілювали китайських студентів, прогулянки теніс та броневику по шангайських вулицях, десятки Китайців поранених у спину, кулеметний вогонь з чужоземного кварталу, арешти робітників водопроводних та електричних стай, брутальне знущання з мирної китайської юрби, — всі ці й багато інших подвигів англійських та японських офіцерів, вчинених, розуміється, не з розпорядження англійських та японських імперіалістів, а з нашого розпорядження, бо тільки таким чином ми могли успішно "викликати розрухи в Китаю".

Отже, пане Дейвісоне, я признаюся отверто перед цілим світом, що я винуватий за всі гріхи, що ви їх мені приписуєте. Вношу тільки невеличку поправку. Всі вище зазначені "підготовчі" події виконали люди з вашого табору. Після цієї "підготовки" нам залишилося вже зробити тільки дірочки. Нам залишилося тільки порадити окремим Китайцям, покінчити самогубством, щоб цим запобігти розрухи проти насильств імперіалістичних башбузуків, порадити іншим Китайцям на мітингах відрізати собі пальці і своєю кров'ю писати короткі, але виразні гасла проти англійського імперіалізму, порадити соткам тисяч китайських робітників страйкувати та ходити по вулицях з плакатами проти імперіалістів, принадувати сотні тисяч китайських дрібних крамарів та все китайське студентство приєднатися до цих демонстрацій то-що.

Наприкінці не можемо не віддати належного розумові пана Дейвісона. Очевидячи цей джентльмен, що найменше такий розумний, як міністер внутрішніх справ, Гікс, що не знайшов нічого кращого, як виступити з промовою, і в ній захищати МекДоналда і Клайн-са проти нас, грішних комуністів. З цілою душою бажаємо МекДоналдові і Клайнсові і надіємося, що вони будуть серед робітничих мас — адвокатами, як Гікс. Тоді їхня справа буде забезпечена.

"А певен, що англійський профсоюзний рух "фінансується з Москви" сказав Гікс. Англійський профрух фінансується з Москви", — китайські "розрухи" викликав Зиновєв. Треба тільки додати, що японський землетрус декретував Виконком Комінтерна. Продовжуйте у тому самому дусі — шановні джентльмени. Принаймні є чим розважитися.

Г. Зиновєв.

Не забувайте про пресовий фонд української робітничої преси в Канаді!

ПАНИЧ' МОНАХОМ.

Польська поліція далі ловить бандида Паніча, а він кпить собі з усіх виправ і преспокібно грабить. Львівська "Газета Поранна" приносить нову сенсацію про нього. Паніч заповів листовно одному священикові в пшівському повіті, що того а того дня приїде до нього в гостину, а тому просить, щоб він зібрав в одно місце все золото та срібло і гроші задля вигоди, бо нашою потім аж пошукувати? Якщо воно буде вкупці, то йому легше буде все це забрати. Священик повідомив поліцію. Означеного дня в означений годині поліція зробила засідки, але Паніч не явився через кілька годин. Всі в домі священика були поде-нервовані та вичерпані. Кілька годин пізніше заїхала перед плебанію бричка, а з неї вийшов якийсь монах. Монах ввійшов до помешкання та заявив, що хоче бачити пароху в церковних справах. Пароха не було. Але був органіст. Монах спитав його про причину здерев'яніння. Той розповів йому історію з Панічем. В часі розмови монах витягнув наголо револьвер, загрозив органістові смертю, на випадок якщо він крикне або порушиться. Казав йому вложити до грубки голову а на плечі поставив йому попельничку та заявив, що це бомба. За той час забрав все дороге, що було в хаті, витягнув з бюрка заховане срібло і золото і найспокійніше відіхав.

ГОСПОДАРСЬКА КРИЗА В НІМЕЧЧИНІ.

В Німеччині зараз є всі ознаки господарської кризи, що дедалі зростає, й поки що тяжко відбилися на німецькій важкій промисловості. Слідом за Стінесом, в тяжкому стані опинилися багато концернів, що широко розрослися підчас грошевої інфляції. Концерни Вольфа, Клемера, "Фенікс" та багато інших благають допомоги. Масові звільнення робітників на підприємствах Тіссена, закриття одної з найстарших верфів у Гамбурзі, припинення виплат й ціла низка банкрутств у текстильній промисловості, катастрофічний стан у вугільній та залізничній промисловості в Горшньому Шлезку, — все це ознаки близької кризи.

ПОХІД ПРОТИ НАЦ. МЕНШОСТЕЙ У РУМУНІИ.

Румунський парламент ухвалив "закон про керування", що скасовує самоврядування громад і гостро порушує права національних меншостей.

АРЕШТ КОМУНІСТА ШТЕТЕРА В НІМЕЧЧИНІ.

В Мангаймі заарештовано колишнього члена райхстагу — комуніста Штетеера.

3 ПОЛЯ КЛАСОВОЇ БОРОТБИ.

НАРАДИ БАЛКАНСЬКИХ СОЦІАЛ-ЗРАДНИКІВ.

Кореспондент "Форвертса" з Праги подає повний звіт з конференції балканських соціал-зрадницьких партій, скликаній ІІ. Інтернаціоналом, що відбувся в Празі.

Конференція, як уже повідомлялося, повинна була обмірковувати болгарські справи та ту роль, що її болгарські соціал-демократи відіграють у підтримці режиму цанківського уряду. Як і слід було чекати, найвищий трибунал ІІ. Інтернаціоналу виніс усім своїм товаришам виправдовуючий вирок. Спеціально утворена комісія на протязі кількох годин розглядала матеріали і вислухувала свідчення представників, поставлених поза законом партій болгарського селянства.

Комісія прийшла до висновку, що ніякого висновку з ніби то суперечних свідчень, що вона їх заслухала, зробити не можна. Винуватий Цанков, що настановив у країні режим білого терору, винуватий комуністи і селянська партія, що штовхала Цанкова на шлях терору. Через те ніяких докладів про теперішнє становище в Болгарії оголошувати не слід. Завдання болгарської соціал-демократії боротися з правими та лівими групами, що закликають до насильства. Тактику болгарських с.-д. особливо після софійського вибуху визнано за цілком правильну. ІІ. Інтернаціонал поблагословив своїх болгарських попіхачів на дальшу боротьбу "за демократизацію" режиму в Болгарії, за виборчу волю, відновлення законних судів та обичає ім підтримку. Комісія рекомендує зокрема болгарським с.-д. звертатися в своїй боротьбі до громадської думки, — "що, як доводить досвід, має сильний вплив на фашістські та диктаторські (читай С.Р.С.Р.) уряди".

Більським агітатом ІІ. Інтернаціоналу залишається для довершення "демократизації" Болгарії увійти у склад цанківського уряду, що йому вони допомагали досі при розправі з болгарським народом.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ КОМУНІСТІВ.

Баденський ландтаг позбавив польської недоторканності комуніста Рітера за газетну статтю проти того, що міністерство внутрішніх справ запровадило пильне слідкування за компартією.

Засуджено до ув'язнення, не зважаючи на посольську недоторканість, комуністичного посла саксонського ландтагу Сіверта за газетну статтю, скеровану проти того, що лядат, за допомогою поліції, повиводив комуністичних поспів з сали засідань.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ УГОРСЬКОЇ СОЦ. ПАРТІИ.

Угорський уряд почав переслідувати угорську соціалістичну робітничу партію, що відкололася від соціалдемократії. Всі збори цієї партії, що скликалися останніми часами, заборонено. Поліція конфіскувала числа партійної газети "Факел". Порушено судові переслідування проти редакторів та співробітників.

ЧЕРВОНИЙ ДЕНЬ У САКСОНІИ.

Дня 14. червня в Делічі (Саксонія) відбувся червоний день, що його було організовано червоною спілкою фронтовиків. У демонстрації брало участь около 3.000 фронтовиків. Міське населення виявило велику прихильність до цього революційного походу.

Голова міської управи передав спілці новий прапор.

Треба підкреслити, що демонстрації фашістів і союзу "республіканського прапора" в цим самим місті зібрани не більш як 600 осіб.

СТРАЙК МЕТАЛІСТІВ В БЕЛЬГІИ.

На надзвичайному з'їзді робітників-металістів у Бельгії ухвалено розпочати 1. липня страйк на всіх заводах, де зменшено заробітну платню.

АРЕШТОВАНИХ ВБИВАЮТЬ.

З Софії доносять про нові вбивства заарештованих. В околицях Софії знайдено страшенно пкдклені труп Гергієва, присудженого недавно на один рік в'язниці за те, що він висловився проти болгарського терористичного режиму.

НОВІ СМЕРТНІ ВИРОКИ В БОЛГАРИИ.

Софійський воєний суд при-судив колишнього полковника Милькедова, обвинуваченого за постачання зброї революційним організаціям, а також інших підсудних, що ніби втікли — в тім числі майора Зіватора та капітана Костева — до кари на смерть.

Перчева та Пульчева за переконання комуністів присуджено до довгочасної каторги. Грудова присуджено до звільнення зі служби та грошового штрафу. Його обвинувачено за продаж Милькедову аеропланних бомб.

ДЕФИЦИТ НІМЕЧЧИНІ.

За заявою німецького міністра фінансів Шлібена, дефіцит теперішнього бюджету Німеччини виносить 446 мільйонів марок золотом.

М. Волинєць.

17)

"ПАРТНЕРКА"

(Продовження.)

— Заграємо голої в холодожку, як прийде-ся відпочивати...

— По моему, то краще було нам почекати там до обіда... Все одно ти не схочеш цілий день йти цю спекою... Тож ліпше було посидіти там в холодожці в і обід наїстися...

— Це по твоєму... А по моему — ні. По моему нині нам треба йти і то широким кроком...

З тими словами він скінчив записувати, встав і ми рушили вперед по "тайзах". Він дійсно ступав через "тайзи". Я почав боятися, чи крім картів не вкрай він чогось більш пожиточного, але на моє запитання він тільки засміявся.

За годину ми були вже коло "секшинменів". Поздоровкалися... Вони почали розпитувати хто ми й куди йдемо... "Партнер" сказав, що ми "експлорери"... шукаємо вугля...

"Формен" глянув на нас підозріло і сказав, що вугля по дорозі не валяється, хіба з "тендера" впаде грудка... А щоб найти вугля в землі, треба мати чим шукати. На це "партнер" йому відповів:

— Ми шукаємо за посередництвом магіту... Вгадуємо також пісяя ґрунту. Шукати вугля "бігою", це стара вже форма... Чи ви бачили, як лозиную шукать води в землі, щоб знати,

де копати криницю?

"Формен" змішався і не знав що казати... А ще більше він здивувався, коли почув, як партнер назвав його ім'я й назвиско.

— Хочете, я вам поворожу! — сказав "партнер".

"Формен" відмовився, але зате згодився один з робітників.

— Гогод, Майк! — одобрив інші робітники.

"Партнер" глянув в книжечку, мовляв, чи можна в понеділок, та ще й до обіда, ворожити чоловікові, що зветься "Майк", а в дійсності перечеитав там його біографію, яку чув від жінки "Формени". Оказалося, що "можна".

"Партнер" розслав карти, ті самі карти, які взяв з стола тих робітників.

— Гм, — каже він. — Ви маєте на серцю велику журбу. Ви сумуєте за особою, яка вас покинула... Та особа, чи не жінка ваша часом? Мовчіть, мовчіть, я вам сам скажу...

Всі обступили на траві мого "партнера" і слідили з напруженням...

— Так, так, ваша жінка... Втікла від вас з чоловіком, якого ви годували своїм хлібом...

— З Хведором Диковим втікла... з моїм бортівником... шляк би її трафив — сплюнув і вилаявся Майк.

— Не лайте її... Побила її лиха година й так. Вона вже кається, бо Диков часто рахує її ре-бра.

— Гей, казав я її, Олено, не послушаєш мене, то послухайся псячої шкури... Не послушала, тепер маєш... А що-ж далі?

— А далі, добродію... дасьте долара, то скажу, що буде далі... Відгадування коштує

мене великого напруження мозку... Відгадувати минуле легше, але майбутнє дуже тяжко. Минуло ви й самі знаєте, а майбутнього ні, то ми й для вас воно більше цікаве...

Чоловік стояв і чікався в голову.

— Хі-хі! А ви не дурите?

— А правду я тобї сказав про жінку?

— Та-ж правду...

— Ну, то маєш... А він — "чи не дурите".

— А ти як кажеш, Диков, дати долара?

— Звернувся Майк до Дикова.

— Дай, дай Майк! — сказали всі "секшинмени", не виключаючи й "Формени"... Бо дуже їм було цікаво почути "ворожбита" за чужого долара. А мій "партнер" складаючи карти, глянув на того чоловіка, якого Майк назвав Диковим і сказав до Майка:

— Ви просите поради в Дикова чи дати долара... Диков про своє думає... А ну гляньте мені просто в очі, Диков... Дивіться, дивіться, не біється, я нікому не скажу, що ви... втікаєте від якихось таралат... Від арешту...

Диков зблід і не знав, що з собою робити...

— Не біється, я нікому не скажу... Вам стелиться дорога на північ... Але що на півночі буде з вами, чого я вам не скажу... Тут треба надмірного напруження мозку... А це все вартя одного долара.

Всі витріщили очі, бо-ж знали, що Диков вітк з табору поалонених в Бенфі і хоче втікати до Злучених Держав, лише заробить декі грошей.

Мій "партнер" почав ворожити: Всі дали йому по долару... Котрий не мав з собою, то позичав в другого. А він розмальовував їм майбутнє рожевими фарбами. Майка назав з жін-

кою злучив, Дикова швидко завіз до Злучених Держав і купив йому помаранчеву фарму в Каліфорнії... Діжка оженив з якоюсь міс Кейд...

Аж нарешті дійшло до "Формени". Той не похочував, але хлопці склали для него долара, бо дуже хотіли чути, що "Форменові" поворожить. І "партнер" поворожив:

— Ваше сімейне життя — богу дякувати. Маєте двоє діточок... Чекайте, чекайте... дівчину і хлопчика... А третє... ох як жаль — вмерло. Але занекається на четверте...

Всі зареготалися.

— Ваша будучність... Якщо будете стояти тут ті роки, то станете родмайстром... Ну, та вже сам знаєте — життя. Так, так, так буде родмайстром... Ось як тільки переведуть на головну лану теперішнього родмайстра...

А його вже п'ять літ переводять... Далі вже нічого не бачу.

Глянув на годинник:

— Пів до дванадцяті... А ваше ім'я Джан...

тому все закрилося. Після цієї години Джанові не можна ворожити.

"Партнер" склав карти...

— А чи далеко це до саїдуночі стадії?

— О, яких миль з чотири — сказав "Формен".

— Бо наші ноги так підбились.

"Формен" глянув на годинник і сказав:

— Хіба поставмо, хлопці, генд-кару та відві-зїм цих людей на саїдуночу стацію.

А та саїдуноча стація була вже на головній лінії між Ферні а Кребмбруком.

(Далі буде.)

ЧИ ВИ ВЖЕ МАСТЕ